

POSUDEK VEDOUCÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Typy zakázek a jejich vývoj v rámci rozhovorů s mentory porady pro neheterosexuální osoby procházející coming outem

Autorka práce: Bc. Pavlína Zoubková

Diplomová práce Pavlína Zoubkové se zabývá coming outem mladých LGBT+ osob a rozбором jejich mentoringových konverzací v rámci poradny Sbarvouven. Studie sleduje dva cíle – jednak zjistit, jaké otázky týkající se sexuální orientace mladí lidé řeší, a jednak typologizovat konverzace a identifikovat silné a slabé stránky v jejich průběhu. Z hlediska těchto cílů je studie užitečná pro poznání vývoje identity neheterosexuálních osob a zároveň pro zkvalitňování fungování poradny Sbarvouven. Ta představuje nízkoprahové ne-psychologické zařízení nabízející vrstevnickou podporu pro LGBT+ osoby.

Teoretická východiska v rozsahu 29 stran představují dvě hlavní oblasti relevantní pro výzkumné téma. První oblastí je fungování poradny Sbarvouven, kterou autorka zasazuje do kontextu celospolečenské úrovně homonegativity a zároveň ji porovnává s obecnými principy mentoringu. Druhou oblastí je coming out neheterosexuálních osob, kde ukazuje vývojové fáze podle periodizace Weisse a podle Harrison, a dotýká se rizikových faktorů, jako je stigmatizace. Teoretická východiska jsou poměrně stručná, přitom ale staví na širokém souboru zdrojů. Výsledkem je hutný text, kterému by místy prospěla větší detailnost.

Pro obhajobu prosím, aby se autorka vyjádřila k následujícím otázkám vztahujícím se k teoretickým východiskům: 1) Jaké důsledky stigmatizace u mladých LGBT+ osob považujete za největší zátěž? Je relevantní uvažovat v počátečních fázích vývoje ne-heterosexuální identity o menšinovém stresu? Může mít stigmatizace i nějaké pozitivní efekty pro vývoj identity?, 2) Jaké další zahraniční periodizace vývoje ne-heterosexuální identity vedle Harrison znáte a považujete za inspirativní? Jaké vnímáte limity existujících periodizací?

Diplomní výzkum autorka postavila na detailním rozboru 19 konverzací. Soubor se může zdát malý, avšak předcházela mu několikastupňový výběr podle zadaných kritérií. Výsledkem je koherentní soubor dat. Autorka uplatnila při analýze čtyři postupy – díky tomu mají výsledky vysokou komplexitu. Použity byly dva řezy daty – jeden se zaměřoval na řešená témata, s nimiž klienti/ky přicházejí; druhý se zaměřoval na průběh konverzací z hlediska jejich efektivity (která byla vymezena jako naplnění zakázky klienta/ky). Identifikované kategorie autorka systematicky představuje v jednotlivých podkapitolách a precizně dokumentuje na citacích. Dospívá tak k plastickému a důvěryhodnému obrázku toho, jaké jsou výzvy identitního vývoje v souvislosti s menšinovou sexuální orientací a možnosti a omezení mentoringové online podpory.

Diplomová práce dospěla k řadě zajímavých výsledků, které jsou v českém prostředí zcela originální. Potvrdilo se, že na poradnu Sbarvouven se obrací mladí lidé prožívající svoji minoritní sexuální orientaci jako zátěž, a to buď z hlediska sebezpřijetí, nebo z hlediska vztahů s okolím.

Z přinášených témat vyplývá potřeba cítit se „normální“ a přijímaný, přičemž zda je tato potřeba naplněna závisí na dominantních sociálních normách a jejich internalizaci. Silnou zátěž prožívají především v souvislosti se školním prostředím, které vnímají jako heteronormativní a připadají si tedy „mimo normu“. Vedle explicitního odmítání a útoků namířených vůči jejich osobě, které byly spíše ojedinělou zkušeností, se setkávají s homonegativními projevy a s necitlivostí vycházející z heteronormativity, která je bazální, avšak netematizovaným východiskem školního dění. Do velké míry to vyplývá ze skutečnosti, že se o sexualitě/sexuální orientaci ve škole nehovoří. Jaká doporučení by autorka v tomto směru pro školy formulovala?

Autorka identifikovala absenci přirozených vzorů u klientů/ek poradny, kterou saturuje mentoringový vztah, jehož prostřednictvím se mnohdy poprvé (distančně) setkávají s živým LGBT člověkem. Pozitivní efekty vzorů/modelů pro vývoj identity autorka v práci rozvádí. Existují však také nějaká rizika? Pokud ano, lze jejich vliv určitými opatřeními omezit?

Ačkoliv se analyzované konverzace týkaly mentoringového vztahu a nikoliv poradenské či terapeutické praxe, lze na základě výsledků učinit nějaký závěr právě pro psychologické služby vyhledávané mladými LGBT+ lidmi?

Diplomovou práci Pavlíny Zoubkové považuji za zdařilou. Autorka v ní prokazuje své schopnosti pracovat s odbornou literaturou a realizovat vlastní empirický výzkum. Výzkum přinesl zajímavé výsledky pro praxi.

Diplomová práce je svým obsahem, rozsahem, analytickou úrovní a formálním zpracováním kvalitní – splňuje požadavky kladené na závěrečné práce.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

V Praze, 24. 8. 2021

Irena Smetáčková